

คำแปลแถลงการณ์

ประเทศไทย: คำพิพากษาคดีนายอานดี ฮอลล์ได้เน้นย้ำให้เห็นถึงความจำเป็นในการยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับการกระทำที่เป็นการหมิ่นประมาท

๒๐ กันยายน ๒๕๕๙

กรุงเทพฯ ประเทศไทย --- คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล หรือ ICJ (International Commission of Jurists) แสดงความผิดหวังต่อคำพิพากษาในวันนี้ที่มีการลงโทษทางอาญากับนายอานดี ฮอลล์ จากการทำหน้าที่ของเขาในฐานะนักปกป้องสิทธิมนุษยชน และเรียกร้องให้ประเทศไทยยกเลิกโทษทางอาญาสำหรับการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท และแก้ไขพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ ให้สอดคล้องกับมาตรฐานระหว่างประเทศเพื่อปกป้องคุ้มครองเสรีภาพในการแสดงออก

เข้าวันนี้ ศาลอาญากรุงเทพใต้ได้ มีคำพิพากษาว่านายอานดี ฮอลล์ เป็นผู้กระทำความผิดฐานหมิ่นประมาทต่อบริษัทแปรรูปผลไม้ของไทยภายใต้มาตรา ๓๒๘ ตามประมวลกฎหมายอาญา และมาตรา ๑๔(๑) ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฯ ลงโทษปรับ ๒๐๐,๐๐๐ บาท โดยลดโทษคงเหลือ ๑๕๐,๐๐๐ บาท และลงโทษจำคุก ๔ ปี โดยลดโทษคงเหลือ ๓ ปี และคงกำหนดระยะเวลาการลงโทษไว้ ๒ ปี นายอานดี ฮอลล์ได้กล่าวว่าเขาจะดำเนินการอุทธรณ์คำพิพากษานี้ต่อไป

“นักปกป้องสิทธิมนุษยชนอย่างเช่นนายอานดี ฮอลล์ มีสิทธิที่จะใช้เสรีภาพในการแสดงออกเพื่อส่งเสริมให้มีการปกป้องคุ้มครองและให้มีการตระหนักซึ่งสิทธิมนุษยชนที่ประเทศไทยมีพันธกรณีในการปกป้องคุ้มครอง” นายคิงสลีย์ แอ็บบ็อต (Kingsley Abbott) ที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศอาวุโส คณะกรรมการนักนิติศาสตร์สากล กล่าว “อย่างไรก็ตาม เป็นที่น่าเสียดายว่ามีกรณีอีกเป็นจำนวนมากที่ความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ฯ ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการดำเนินคดีต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย ซึ่งการปฏิบัติดังกล่าวต้องยุติลง โดยต้องดำเนินการปฏิรูปกฎหมายทั้งสองฉบับนี้อย่างจริงจัง”

อนึ่ง ICJ และ Lawyers' Rights Watch Canada ได้ร่วมกันยื่น [หนังสือเพื่อนศาล \(Amicus Curiae Brief\)](#) สำหรับประกอบการพิจารณาคดีของศาล โดยหนังสือฉบับดังกล่าวยังให้เหตุผลไว้ว่า การปรับใช้บทลงโทษทางอาญาที่รุนแรงต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนอาทิเช่น การจำคุก หรือการปรับ เป็นจำนวนเงินที่สูงนั้นเสี่ยงต่อการสร้างความหวาดกลัว (chilling effect) ในการใช้เสรีภาพในการแสดงออก ซึ่งประเทศไทยมีพันธกรณีตามกฎหมายระหว่างประเทศที่จะต้องปกป้องคุ้มครอง

ทั้งนี้ ICJ คาดหวังเป็นอย่างยิ่งว่าเหตุผลที่แถลงในหนังสือฉบับดังกล่าวจะได้รับการพิจารณาในชั้นอุทธรณ์

“เป็นเรื่องน่าผิดหวังอีกเช่นกันที่ศาลมิได้ยึดถือแนวบรรทัดฐานที่วางไว้โดยศาลจังหวัดภูเก็ต ในคำพิพากษาคดีภูเก็ทหวานเมื่อเร็ว ๆ นี้ โดยศาลจังหวัดภูเก็ตได้พิพากษาว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฯ ไม่มีวัตถุประสงค์เพื่อนำมาใช้ประกอบข้อกล่าวหาการกระทำความผิดฐานหมิ่นประมาท” นายแอ็บบอต กล่าว

ในวันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๘ ศาลจังหวัดภูเก็ตได้วินิจฉัยและ [พิพากษายกฟ้องนักข่าวสองคน](#) ในคดีความผิดฐานหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญาและความผิดตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการกระทำความผิดเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ ฯ อันเนื่องมาจากกรณีที่กองทัพเรือได้กล่าวหาว่านักข่าวทั้งสองได้กระทำการหมิ่นประมาทกองทัพเรือเมื่อวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๖ โดยการหยิบยกและเผยแพร่ข้อความย่อหน้าหนึ่งจากบทความรางวัลพูลิตเซอร์ของสำนักข่าวรอยเตอร์ที่กล่าวอ้างว่ากองทัพเรือของประเทศไทยมีส่วนรู้เห็นในการค้ามนุษย์

การดำเนินคดีอาญากรณีความผิดฐานหมิ่นประมาทต่อนายอานดี ฮอลล์ เป็นเพียงหนึ่งในการฟ้องร้องดำเนินคดีจากอีกหลายคดีต่อบรรดานักปกป้องสิทธิมนุษยชนในประเทศไทยในช่วงระยะเวลาไม่กี่ปีที่ผ่านมา คดีอื่น ๆ เช่น กรณีที่มีการตั้งข้อหา กับ [นางสาวพรเพ็ญ คงขจรเกียรติ นายสมชาย หอมลออ และนางสาวอัญชญา ทิมมิหิณะ](#) ในเดือนกรกฎาคม ๒๕๕๙ อันสืบเนื่องมาจากการเผยแพร่ข้อกล่าวหาเกี่ยวกับการซ้อมทรมานในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และกรณีที่มีการดำเนินคดีต่อนักบรรณรักษ์ต่อต้านโครงการพัฒนาต่างๆ ในประเทศไทยที่ [อ้างว่าส่งผลกระทบต่อชุมชนของนักบรรณรักษ์เหล่านี้](#)

ความเป็นมา

คดีในวันนี้เป็นคดีหนึ่งจากคดีทั้งหมดสี่คดี ทั้งทางแพ่งและทางอาญา (ทางอาญา ๒ คดี ทางแพ่ง ๒ คดี) ที่บริษัท เนเชอรัล ฟรุต จำกัด ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติไทยประกอบกิจการแปรรูปผลไม้ได้ดำเนินการฟ้องร้องดำเนินคดีต่อนายอานดี ฮอลล์ สืบเนื่องมาจากการจัดทำรายงานของ

องค์กรพัฒนาเอกชนของประเทศฟินแลนด์ ชื่อว่า ฟินน์ วอทช์ (Finnwatch) เรื่อง “สินค้าถูกมีราคาสูง”(Cheap Has a High Price) ซึ่งได้รับการตีพิมพ์เมื่อเดือนมกราคม ๒๕๕๖ โดยข้อมูลวิจัยของนายอานดี ฮอลล์ ถูกนำไปใช้ในรายงานดังกล่าว และมีการอ้างว่ามีการละเมิดสิทธิของแรงงานเกิดขึ้นในบริษัทเนเซอร์ล ฟรุต จำกัด ทั้งนี้ บริษัทดังกล่าวมีลูกจ้างจำนวนหนึ่งเป็นแรงงานอพยพจากประเทศเมียนมาร์

ในเดือนกันยายน ๒๕๕๙ ศาลอุทธรณ์ได้พิพากษายืนคำพิพากษายกฟ้องของศาลชั้นต้นในอีกคดีหนึ่งที่บริษัท เนเซอร์ล ฟรุต จำกัด ฟ้องร้องนายอานดี ฮอลล์ ในฐานความผิดหมิ่นประมาทตามประมวลกฎหมายอาญา ขณะนี้คดีดังกล่าวกำลังอยู่ระหว่างการพิจารณาในชั้นศาลฎีกา ในส่วนของคดีแพ่งอีกสองคดีนั้น ขณะนี้ศาลมีคำสั่งระงับการพิจารณาคดีไว้ชั่วคราวเพื่อรอผลของคดีอาญาทั้งสองคดีข้างต้น

การใช้กฎหมายหมิ่นประมาททางอาญาโดยกำหนดระวางโทษจำคุกต่อนักปกป้องสิทธิมนุษยชนผู้ทำหน้าที่รายงานการขอล่าหาเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชนนั้น เป็นการละเมิดพันธกรณีของประเทศไทยภายใต้กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง (International Covenant on Civil and Political Rights (ICCPR)) ซึ่งประเทศไทยเป็นภาคี

ข้อ ๑๙ ของ ICCPR ประกันว่าสิทธิที่จะมีเสรีภาพในการแสดงออก (right to freedom of expression) นั้นครอบคลุมถึงสิทธิในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารด้วย

คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ (UN Human Rights Committee) ที่มีหน้าที่ติดตามการเคารพและการปฏิบัติตามหลัก ICCPR ได้แสดงความห่วงใยเรื่องการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทในทางที่ผิดเพื่อทำให้การใช้เสรีภาพในการแสดงออกเป็นความผิดในทางอาญาและยังได้กล่าวว่าการกฎหมายดังกล่าวไม่ควรที่จะนำมาใช้เมื่อการแสดงออกดังกล่าวที่กระทำไปโดยปราศจากเจตนาร้ายและเป็นไปเพื่อประโยชน์สาธารณะ

นอกจากนี้ คณะกรรมการฯ ยังได้อธิบายด้วยว่าสำหรับฐานความผิดเรื่องหมิ่นประมาทแล้วโทษจำคุกนั้นมีโทษที่ได้สัดส่วนอย่างเด็ดขาด

ICJ คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งสหประชาชาติ ผู้เสนอรายงานพิเศษแห่งสหประชาชาติเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกและการแสดงความเห็น (UN Special Rapporteur on freedom of opinion and expression) และเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศอื่น ๆ รวมถึงรัฐบาลต่าง ๆ ที่มีจำนวนเพิ่มมากขึ้น ต่างชี้ให้เห็นว่าการใช้กฎหมายหมิ่นประมาทที่เป็นความผิดทางอาญาควรถูกยกเลิกเสียเนื่องจากกฎหมายดังกล่าวไม่สามารถปรับใช้กับเรื่องเสรีภาพในการแสดงออกได้

การกำหนดให้มีบทลงโทษทางอาญานั้นเป็นมาตรการที่ไม่ได้สัดส่วนกับการปกป้องชื่อเสียง เพื่อไม่ให้ได้รับความเสียหาย และเป็นอุปสรรคทางกฎหมายต่อเสรีภาพในการแสดงออก

นอกจากนี้ ปฏิญญาแห่งสหประชาชาติว่าด้วยนักปกป้องสิทธิมนุษยชน (UN Declaration on Human Rights Defenders) ยังได้เน้นย้ำว่า “บุคคลทุกคนมีสิทธิโดยลำพังหรือโดยร่วมกับผู้อื่น ในการ...ตีพิมพ์ ถ่ายทอด หรือเผยแพร่ความเห็น ข้อมูลข่าวสาร และความรู้ในเรื่องสิทธิมนุษยชนและ เสรีภาพขั้นพื้นฐาน ให้กับผู้อื่นได้อย่างเสรี”

เมื่อวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๘ ประเทศไทยร่วมกับประเทศอื่น ๆ อีกจำนวน ๑๒๗ ประเทศ ณ ที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ (UN General Assembly) ได้มีมติรับรองข้อมติของ สหประชาชาติเรื่องนักปกป้องสิทธิมนุษยชน (UN Resolution on human rights defenders)

ข้อมติดังกล่าวได้เรียกร้องให้รัฐต่าง ๆ ยุติการข่มขู่หรือการโต้กลับต่อนักปกป้องสิทธิ มนุษยชน

ข้อมูลเพิ่มเติม กรุณาติดต่อ:

นายแซม ซาริฟี่ (Sam Zarifi) ผู้อำนวยการประจำสำนักงานภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก (กรุงเทพฯ)
โทรศัพท์: +66 80 781 9002 อีเมล: sam.zarifi@icj.org

นายคิงสลีย์ แอ็บบอต (Kingsley Abbott) ที่ปรึกษากฎหมายระหว่างประเทศอาวุโส ICJ
โทรศัพท์: +66 94 470 1345 อีเมล: kingsley.abbott@icj.org